

KURYER LITEWSKI

w Wilnie w Piątek dnia 26 Czerwca r. s. 1825 roku.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

Pszczola Północna, datowana z *Petersburga* 15 czerwca, gonitwy końskie, o których zawczora w Kur. Lit. wspomnieliśmy, opisuje w te słowa:

„W sobotę, d. 13 czerwca, liczne nader zgromadzenie publiczności, zebrało się na *Wółkowem-Polu*, dla przypatrywania się nie dawno u nas, na wzór Angl.ów, zaprowadzonemu widowisku, gonitw końskich. Obwód miejsca, na gonitwy obranego, więcey trzeci wiorst zajmuje, a uprzężona droga, wytknięta była białemi słupami, do pewney odległości.

„Na tém miejscu, od którego zaczynały się gonitwy, przyrządzony był balkon i dzwón do dawania znaku. Inny balkon jest w bliskości galeryi, przygotowanej dla publiczności (za wejście do niej płaci się 5 rubli; ale z otwartego pola i z pojazdów, również dobrze widzieć można). Przy drugim tym balkonie, opasanym palisadami, było miejsce do wieszania rzędów, oraz ubiórów żokiesow czyli jeźdźców: bo ciężar na koniach powinien być równy. Tu się znajdują dyrektorowie gonitw, i ztąd daje się znak do wyjazdu. Dyrektorami gonitw są: pólkownik gwardyi półku kawalergarów *Szeremetew*, rzeczywisty radca stanu *Hrabia Matuszewicz* (nieobecny teraz) i sekretarz poselstwa angielskiego kawaler *Malet*. Pierwsza gonitwa zaczęła się o pół do szóstej. Wyścigały się dwa angielskie kłusaki *Edward* *Hrabiego D. N. Szeremetewa* i *Wedette* kawalera *Maleta*. Zakład był 2500 rubli, oprócz zakładów szczególnych pomiędzy widzami. *Liberya* jeźdźca *Hrabiego Szeremetewa* była ponsowa, a jeźdźca kawalera *Maleta* ponsowa z złotym. *Edward* *Hrabiego Szeremetewa*, wygrał zakład. W drugiej gonitwie wyścigały się: *Miss Noel*, *Hrabiego Szeremetewa*, *liberya* jeźdźca taż sama, i *Hrabiego Matuszewicza* kłusak *Sir Harry*. Zakład, 2000 rubli, wygrany przez *Miss-Noel*, *Hrabiego Szeremetewa*. Do trzeciej gonitwy poszły cztery konie: *Hope* *Hrabi B. S. Potockiego*, *liberya* jeźdźca błękitna; *Jozell*, *Hrabiego Matuszewicza*, *liberya* biała z pensem; *Nitrogen* pólkownika *Szeremetewa*, *liberya* czarna, i *Edward* *Hrabiego Szeremetewa*, *liberya* ponsowa. Dwakroć się wyścigały, 1000 rubli zakład, wygrał *Nitrogen*, pólkownika *Szeremetewa*. Czwarta gonitwa zostawiona dla wszystkich kupców i właścicieli koni. Zakład był 1000 rubli z przychodu za wejście na galeryę. Na afiszu przeznaczone były cztery konie: *Julia* *Pana Romaniego*, *Mercury* *P. Cooke*; *Pamela* *P. Dawsona* i *Szarlotta* *P. Webstera*. Na placu stanęły tylko trzy konie, *Szarlota* kilką dniami przed gonitwami zakończyła ziemski zawód. W pierwszym kursie *Julia* wyprowadziła wszystkie: *liberya* biała z różowym. Właściciele koni i amatorowie zostali na miejscu, w celu przedsięwzięcia nowej jeszcze gonitwy, dla rozstrzygnięcia zakładu: lecz, że już była godzina gta, i wilgoć napełniła powietrze; przeto większa część publiczności rozjechała się, nie doczekawszy się końca.

Zgromadzenie widzów było liczne i świetne: mnóstwo dam znakomych obecnością swą zaszczyliło to ciekawe widowisko. Zbiór cudzoziemców, osobiwie zaś Anglików, było nad wszelkie

spodziewanie. Między znakomitszymi podróżnymi znajdował się *Sir William Curtis*, szanowny osmdziesiątletni starzec, który niegdys w kraju swym znakomite sprawował urzędy i jest członkiem Parlamentu, niezmiernie bogaty człowiek, dostatków swych najsłachetniejszym używający sposobem. Do *Petersburga* przybył on przez samą ciekawość, na własnym jachcie, mającym wszystkie wygody do przyjemney podróży. *P. Curtis* nie najmuje domu w mieście, lecz mieszka na swym jachcie pośród *Newy*, naprzeciw klubu kupieckiego, i w ruchomem swoim mieszkaniu przyymuje i czestuje swoich znajomych. Drugi znakomitszy podróżny, porucznik morskiej służby, *K. J. B. W. Pan Harding* który podróżował ze sławnym kapitanem *Lyon*, o którym nie raz w *Archiwum-Północnem* i innych pismach periodycznych wzmianka była. Mówią, że w sierpniu będą drugie gonitwy, w których wyścigć się mają konie dońskie z angielskimi: w przyzwoitym czasie uwiadomimy o tém szanowną publiczność.

— D. 19 maja przybyli do *Astrachania*, margrabia *Alfieri*, sprawujący interessa N. Króla *Jmci Sardyńskiego*; *Xiążę Schwartzenberg*, należący do misyi austryackiej, i *Hrabia Yarmouth*, Anglik, dla oglądania zabytków i osobiwości tego miasta.

KRÓLESTWO POLSKIE.

(z *Gazety Warszawskiej*.)

RAPORT RADY STANU

Z działań Rządu od czasu ostatniego Sejmu.

(Ciąg 15 ty.)

WYDZIAŁ POLICYI.

Bezpieczeństwo Publiczne.

Czuwanie nad zachowaniem przepisów, bezpieczeństwo na celu najających, i użycie środków policyjnych wspartych pomocą żandarmeryi, skutecznymi się okazały do zniszczenia w kilku punktach kraju połączonych złoczyńców, a przeszło dwieście osób oskarżonych w różnych czasach ujętemi, i dla oczyszczenia się, lub wymiaru zasłużoney kary, do Sądu oddanemi zostało.

Nadzwyczajnych wypadków, w ostatnich czterech latach zdarzonych, wykaz przedstawia:

Samobójstw	-	-	424.
Przypadków nagłej śmierci	-	-	2868.
Pogorzeli w miastach	-	-	412.
— we wsiach	-	-	1954.

znaczniejsze klęski tego rodzaju dotknęły miasta *Lask*, *Międzyrzecz* i *Wochyn*.

W upłynionych latach żadne zaraźliwe choroby nie dotknęły krajowej ludności.

W roku 1820 zaraza na bydło szczególnie rozszerzyła się w niektórych częściach kraju, i do 4000 sztuk bydła zniszczyła. W r. 1823 w *Województwie Augustowskim* z paszy niezdrowey i niedostatku karmu padło ogółem 36,342 sztuk bydła, stada i trzody.

Ogólne urządzenia, tyczące się służących, czeladzi wiejskich i wyrobników, tudzież prawidła odbywania transportów bez uciążliwości dla Gmin, oraz przepisy względem sprawowania dozoru Policyjnego nad osobami, straży uległemi; niemniej przepisy zapobiegające przypadkom pożaru, i te, co się do Policyi Lekarskiej odnoszą,

przez Postanowienia Xięcia Namiestnika zaprow-
adzone albo udokładnione zostały

Urządzenie tyczące się Żydów.

W skutek woli Waszey Cesarsko-Królewskiej
Mości, postanowieniem 25 kwietnia (7 maja) 1822
r. objawioney, wydano stosowne rozporządzenia,
tyczące się zamieszkania Starozakonnych po Miał-
stach, i dla odosobnienia tey części mieszkańców,
zaprowadzone już były z końcem roku 1823 dla
żydów obręby w Miastach: *Włocławku, Gostyni-
nia i Suwałkach.*

Niepewność nazwisk, wielu różnym individuum
służących, utrudniała ściśle zastosowania przepi-
sów Poljocy porządkowey; dla udokładnienia tey
części Administracyi publiczney, przedsięwzięte i
uskutecznione zostały środki, zmuszające żydów
do przybrania nazwisk stałych.

Nadużyciom i uociemieniom, jakich się do-
puszczały kahały, względem uboższej klasy ży-
dów, położyło koniec postanowienie Waszey Ce-
sarsko-Królewskiej Mości z dnia 20 grudnia 1821
r. (1 stycznia 1822 r.). W następnym jego rozwi-
nięciu po zniesieniu kahalów, wykrycie furduszków
i gotowizny, jaka przy członkach kahalnych pozos-
tać mogła, uzupełnioném już z końcem roku 1823
było w Województwach: Krakowskiém, Augusto-
wskimiém, Sandomierskim, Lubelskim, Płockim i
w Mieście *Warszawie.* Fundusze wykryte w go-
towiznie, albo pożyczkach forszusowych, wyno-
szą zł. Pol. 57,263. Wysokość jednak rzeczonych
funduszy, nie może być ustanowiona z pewno-
ścią, dopóki nie będą ściągane odpowiedzi na u-
wagi rachującym się poczynione.

Warszawa potrzebowała na bezpośrednie użycie:

1820. Wołów 40,174. Cieląt 39,959. Skopów 39,213.
Wieprzów 23,964. Wartość konsumpcyina zł.
10,535,617.

1821. Wołów 40,248. Cieląt 41,598. Skopów 29,028.
Wieprzów 24,744. Wartość konsumpcyina zł.
8,939,288.

1822. Wołów 38,802. Cieląt 41,175. Skopów 42,287.
Wieprzów 27,524. Wartość konsumpcyina zł.
8,775,626.

1823. Wołów 33,758. Cieląt 44,082. Skopów 44,029.
Wieprzów 28,854. Wartość konsumpcyina zł.
8,242,922.

Razem we 4 latach Wołów 152,982. Cieląt 166,814.
Skopów 147,557. Wieprzów 105,086. War-
tość konsumpcyina zł. 36,493,453.

Ceny targowe produktów ciągle się zniżały.
Wykaz następujący obcytuje najwyższe ceny w
Miastach Wojewódzkich:

W roku 1823.

	Pszenica.		Zyto.		Jęczm.		Owies.	
	zł.	gr.	zł.	gr.	zł.	gr.	zł.	gr.
1. Kielce	19	—	16	24.	12	13.	8	24.
2. Radom	17	15.	15	15.	11	—	7	—
3. Lublin	16	22.	15	7.	12	7.	7	15.
4. Kalisz	13	7.	12	10.	9	—	7	—
5. Warszawa	21	2.	18	7.	14	22.	10	6.
6. Płock	20	4.	17	8.	13	19.	8	17.
7. Siedlce	19	—	16	22.	14	—	10	25.
8. Suwałki	19	25.	17	5.	14	8.	10	7.
	18	—	14	8.	10	25.	7	17.
	21	15.	18	15.	13	22.	9	22.
	18	22.	14	—	11	—	8	7.
	36	—	26	—	22	—	16	—
	20	—	13	—	12	—	6	—

W roku 1824.

	Pszenica.		Zyto.		Jęczm.		Owies.	
	zł.	gr.	zł.	gr.	zł.	gr.	zł.	gr.
1. Kielce	10	6.	7	5.	5	7.	4	—
2. Radom	9	—	5	—	4	—	3	—
3. Lublin	13	—	9	—	7	—	4	15.
4. Kalisz	9	—	5	—	4	22.	3	9.
	12	—	9	—	5	10.	4	13.
	7	15.	3	27.	4	—	3	—
	14	20.	7	16.	6	10.	3	26.
	10	7.	4	10.	3	22.	3	—

	Pszenica.		Zyto.		Jęczm.		Owies.	
	zł.	gr.	zł.	gr.	zł.	gr.	zł.	gr.
5. Warszawa	13	18.	7	25.	7	15.	5	15.
6. Płock	11	—	5	10.	5	—	4	4.
7. Siedlce	14	0.	6	12.	6	2.	4	—
8. Suwałki	9	11.	3	5.	3	15.	2	15.
	14	6.	6	—	5	—	5	—
	12	4.	4	—	3	—	3	—
	16	—	9	—	9	—	4	—
	10	—	4	15.	5	—	3	—

(Dalszy ciąg nastąpi).

TURCYA.

Od granic Tureckich d. 5 czerwca.
(z *Korrespondenta Warszawskiego*).

Zdaje się być rzeczą niezawodną, że Xiąże
Miłosz, w nagrodę podjętych usiłowań około przy-
wrócenia spokoyności podczas ostatnich zaburzeń
w Serwii, otrzyma od W. Sultana, tak zwaną *Ko-
uka*, czyli ozdobę godności Hospodara, to jest Xią-
żęcey. Przynajmniej taka wieść utrzymuje się w
Belgradzie, dokąd przez ostatniego ze Stambułu ta-
tara (gońca) przywiezioną została. Poznaje nare-
szcie Porta, że w terażniejszych okolicznościach,
wiele zależy jey na spokoyności w Serwii i w są-
siedzkich prowincjach.

— Dnia 8 —

Seraskier Reszid basza kazał na dniu 1 maja
postąpić woysku swemu pod Missolunghi i Anato-
liko; sam zaś powrócił do Caravassara dla urzą-
dzenia tam artylleryi swojey. Siedmiu czyli oś-
miu albańskich naczelników, wspólnie z oddziałem
3000 ludzi, któremi dowodzili, oddalił *Reszid* ba-
sza, z powodu, że nie chcieli przystać na to, ażeby
ich do woyska tureckiego wcielono. Konsul jene-
ralny angielski *P. Mayer*, odwiedził w Arcie *Re-
szid* baszę, który go przyjął bardzo obojętnie. Tur-
cy nie lubią teraz angiolków, których uważają nie-
jako za sprzymierzeńców greckich.

— Dnia 9. —

Notis Bozzaris zniecierpliwiony długiem oczekiwaniem na turków w Karvassara, postąpił w 800
Suliotów do Madamiste. Znalazł on w tey wiosce
wielkie zapasy potrzeb wojennych, strzeżonych
od 2000 turków, którzy, przełknięci pokazaniem
się suliotów, wszystkiego odstąpili. Trzeci oddział
floty greckiej, z 28 żagli złożony, popłynął ku
brzegom Albanii, dla przeszkodzenia wyprawie
albańczyków. Krok ten, którego rząd grecki w
roku zeszłym dla braku funduszy przedsięwziąć
nie mógł, mieć będzie wielki wpływ na tegoro-
czną wojnę w Epirze i los tey krainy. Woysko,
które z powodu pokazania się egipcyan w Morei
pozostać musiało, dostało już rozkaz opuszczenia
Peloponezu i połączenia się w Tessalii. Grecy za-
kładają dwa obozy, każdy po 5000 ludzi, jeden w
Magnezyi, a drugi w Agraffa; tym sposobem będzie
musiał nieprzyjaciel zwrócić uwagę swą na Larysę,
a wolne dziś prowincye Grecyi, już więcej na-
padem turków trapienie nie będą, i cała wojna do
Tessalii przeniesiorą zostanie.

Goniec który dnia 8 kwietnia nadbiegł do
Nauplii, przywiózł tam potwierdzenie wiadomo-
ści o klęskach woysku *Ibrahima* zadanych. W li-
ście pisanym do Anglii przez półkownika *Photo-
maras* jest wyrażono: Przez trzy dni całe, po niepo-
myślnem uderzeniu na Nowarino, to jest d. 9, 10
i 11, ustało zupełnie strzelanie, a my za pomocą
perspektywy widzieliśmy, że turcy zajęci byli po-
grzebem, jakiegoś znakomitego oficera. Dnia 11
widziano orszak, w zielone przybrany szaty, które-
mu towarzyszyli żołnierze; najznakomitsi oficerowie
nieśli na ramionach zwłoki, postępując do Mo-
don; jazda szła piechotą prowadząc konie za cugle,
i wszystkie zwyczaje, oraz honory pogrzebu wo-
skowego zachowane były. Sądzą powszechnie, że
to był pogrzeb *Ibrahima* baszy. Pod Patras stoi
teraz oddział z 500 ludzi złożony, trzymający na
wodzy osadę tey twierdzy, zkąd nie dawno zrobi-
li turcy wycieczkę i aż do Gastuni o mil trzy po-
sunęli się. Między Patras i Nowarino złapano kil-
ku szpiegów.

HISZPANIA:

Madryt d. 2 czerwca

(z *Gazety Warszawskiej*).

Król Jmé w rocznicę imienia swoich kazał ogłosić amnestyą dla tych, którzy roznosili potwarcze pismo wydane przed kilku miesiącami w Kordowie. Spodziewają się jeszcze złagodzenia systematu oczyszczenia.

W całym kraju nakazano publiczne modły, aby Królowa, która jest przy nadziei, odbyła szczęśliwie połóg.

Słychać, iż Xiążę *Infantado* kazał się zapisać za prostego ochotnika królewskiego, choć przez to dać przykład wyższej i niższej szlachcie. Rada kastyljska podała wniosek, aby do korpusu ochotników królewskich nie przyjmowano nikogo, kto nie jest szlachcicem i nie ma 1000 franków rocznego dochodu.

Do 6ciu półków przeznaczonych na wyprawę do *Hawanny*, przydano jeszcze 2, a wszelako liczba wszystkich żołnierzy nie wynosi jeszcze 8000. Utworzono nowy korpus żandarmerji złożony z 6000 ludzi.

— Dnia 3. —

Codzień spodziewamy się tu przybycia pełnomocnego Ministra angielskiego.

Minister *Zea* trzyma się ciągle swojego planu, umieszczania ludzi umiarkowanych na urządach, a oddalania zapalnych: zachodzi jednak obawa, aby razem z Panem *Ricacho*, jeneralnym intendentem policyi, nie postradał urzędu.

Wczoraj w uroczystość Bożego Ciała odprawiła się tu wielka processya.

Rząd francuzki zalecił wygnańcom hiszpańskim, znajdującym się przy granicy, aby się udali wgląd Francji.

List z *Kadyxu* pod d. 24 maja wyraża: „Przybycie kilku okrętów wojennych francuzkich do tutejszego portu, skłania do domysłu, iż będą należały do wyprawy naszej do *Hawanny*, która bez przymuszonej pożyczki nie może nastąpić. Kilku znakomitych kupców tutejszych postanowiło wywieźć się do *Gibraltaru*. Listy z *Peru* donoszą, iż jenerał *Olaneta* zawarł z jenerałem *Sucre* rozejm na 4 miesiące, co zdaje się być wstępem do ostatecznego układu. W *Hawannie* ogłoszono d. 2 kwietnia prawo wojenne; gdyż lękają się tam buntu i wylądowania meksykańów.“

— Dnia 3. —

List z *Kadyxu* pod d. 27 z. m. donosi, iż tamieczną osada francuzka czyniła wielkie przysposobienia do obchodu koronacji Monarchy swego. Konsul hiszpański w *Gibraltarze* uwiadomił kupców w *Kadyzie*, iż w *Gibraltarze* są 3 statki korsarskie kolumbijskie, i że się jeszcze 7 innych spodziewają. Najmniejszy z tych statków ma 100 ludzi.

Dnia 3 b. m. widziano z *Barcellona* wielki statek korsarski kolumbijski, który przymusił zawinąć do tego portu okręt kupiecki, stojący na kotwicy w *Villanuova*. Rząd zabronił okrętom kupieckim hiszpańskim płynąć do Ameryki. Wydane w tej mierze rozkazy czynią domysł o zamiarze rozpoczęcia układów z krajami południowo-amerykańskimi. Inni upatrują w tym tylko troskliwość rządu, aby kupców ochronić od znacznej straty.

Madryt dnia 7 czerwca.

(z *Gaz. Hamb. Börsen Halle*).

Gazeta Aristarque zawiera: „Rząd sprzyja utworzeniu wielu znacznych kompanij; osobliwie administracji tabaki przez anglików. Wyłączny handel stoksizmem oddano kompanii, którą kieruje znawca tej rzeczy, Duńczyk, a pieniądze dostarczają Anglicy. Sławne królewskie fabryki sukienne w *San Fernando*, *Gwadalaxarte* i *Brihuega*, założone przez *Karola III*, wypuszczono na lat 40 towarzystwu, złożonemu z anglików i francuzów, i są w zupełnej czynności. Towarzystwo angiel-

skich rękodzielników mocnoby życzyło otrzymać pozwolenie do wprowadzenia angielskich materij bawełnianych, ale ociąganie się naszego ministerjum każe się domyślać, iż ono przekładałoby założenie fabryk w tutejszym kraju przez owych spekulantów z nadaniem podobnych przywilejów, jakich kompania gwadalaxarska używa. Zapewniają, że pewny szanowny ziomek, któremu Król większą część kopalni królestwa odstąpił, ma zamiar dla wyrabiania onych zawrzeć kontrakt w *Londonie* i w *Paryżu*, dla ściągnięcia pieniędzy do kraju. Jest także bardzo częsta mowa o projekcie założenia wielkiego powszechnego kanału, podobnego francuzkiemu: projekt ten złączony jest z ofiarowaną nową pożyczką; również mówią o nadaniu emfiteutyicznem wielkich nieuprawnych przetrzeni ziemi towarzystwom rolniczym podług dawnego planu *Karola III*. Zdziwieni jesteśmy, że francuzi, którzyby mieli tak wielkie prawo do tego, pozwalają anglikom wyczerpanię wszystkich tych źródeł hiszpańskich i t. d.

FRANCYA.

Paryż dnia 14 czerwca.

(z *Gazety Warszawskiej*).

Czytamy w tutejszym *Dzienniku Gwiazda*, iż list z *Korfu* pisany d. 22 kwietnia donosi, że artylleryą wojska oblegającego *Navarino* dowodzi były officer neapolitański, nazwiskiem *Romeo*.

Niedawno ulano tu ze spizju kolosalny posąg jenerała *Pichegru*, który będzie postawiony w mieście *Besançon*, gdzie dawniej była stolica prowincji *Franche-Comté*, i gdzie się wspomniany jenerał urodził.

Sąd policyi poprawczy w *Bergerac* wydał w ciągu jednego roku 15 wyroków na lichwiarzów, skazując ich na zapłacenie 49 000 franków kary pieniężnej do skarbu, i 72,000 franków wynagrodzenia tym, których ukrzywdzili.

Towarzystwo umiejętności w *Strazburgu* wyznaczyło w roku bieżącym nagrodę, za wskazanie najlepszych środków do uczynienia żydów w *Alzacyi* uczestnikami oświaty europejskiej. Nagrodę tę przyznano Panu *Beugnot*, który przed dwoma laty wydał dziełko o historii żydowskiej w średnich wiekach.

— Dnia 17. —

Xiążę *Northumberland* dał d. 15 b. m. wielki bal, na którym byli: *Delfin* z małżonką swoją, Xiężna *Berry*, Xiężęta zagraniczni obecni w *Paryżu*, członkowie ciała dyplomatycznego i bardzo wiele innych znakomitych osób.

Wczora *Delfin* dał Xięciu *Noailles* insignia orderu Złotego Runa ze zwyczajnymi obrzędami, w obecności wszystkich znajdujących się tu kawalerów tegoż orderu.

Dnia 22 b. m. będzie u Xiężnej *Berry* wielki obiad na 800 osób.

Listy z *Nantes* pod d. 11 b. m. donoszą, iż statek korsarski pod banderą kolumbijską zrabował d. 22 kwietnia okręt nasz kupiecki *Amphitrite* na morzu, pod 4tym stopniem szerokości północnej i 19tym długości wschodniej. Rozbojnicy chcieli najpierw pogrozkami skłonić kapitana okrętowego i podróżnych, aby im oddali pieniądze, co gdy im się nie udało, zamknęli kapitana i wszystkich ludzi okrętowych, wypróżnili kufry podróżnych, i zabrali wszystko, co było kosztowniejszym; wzięli oraz znaczną ilość potrzeb okrętowych i lin, tudzież kilka pak cukru, kawy i korzeni. Puścili potem okręt.

Przy brzegach Afryki będąca siła morska francuzka, zabrała sześć okrętów, które handel niewolnikami prowadziły; te są: *Telegraf*, *Capricieuse*, *Antonia*, *Glaueur*, *Assurance*, *Marta-Magdalen*, *Eugeniusz* i *Alcides*. Dwa pierwsze przyprowadzono do *Cayenne*, i pod sąd oddano, gdzie już wyrok na nich zapadł; względem reszty trwają ciągle badania.

Następujące osoby miały szczęście tańczyć (mówi Dziennik Rospraw) na ostatnim balu dworskim, w kadrylu z Xiężną *Berry*: Xiąże *Northumberland*, Hrabia i Hrabinią *Teck* (Król. *Wirtemberscy*), Xiężna *Guise*, Xiąże *Esterhazy*, Hrabina *Pastoret*, Pani *Lauriston*, i Pan *Rodshild*.

Arcy-Biskup Sztrasburski został mianowany nauczycielem Xiążęcia *Bordeaux*. K. H.

ANGLIA.

Londyn dnia 11 czerwca.
(z *Gazety Warszawskiej*).

Tutejsza gazeta *Times* przytacza następujący wypadek: „Szoner francuzki *la Louise*, pod wodztwem kapitana *Armand*, przybył na początku kwietnia r. z. 1824 do *Gwadalupy* z 200 niewolnikami murzynami. Zabral ich z Afryki 275, lecz że nie było dosyć miejsca na okręcie dla takiej liczby, kapitan więc kazał 75 rzucić żyjących w morze. Właścicielami okrętu tego są Panowie: *de Rance* i *Mosses Hart*, kupcy w *Pointe à Pitre*.“

W *Schrewsbury*, w zachodniej Anglii, dane będzie wkrótce widowisko bitwy lwa zwanego *Nero*, z 6 wielkimi brytanami. Założono się już o 5,000 gineow, iż lew zwycięży. Miejsca w amfiteatrze są bardzo drogie. Bilet do loży kosztuje 3 ginee, na parter 2 ginei, a na galerię 1 gineę.

— Dnia 14. —

Do postanowień, dotyczących się nadania swobód katolikom, a uchwalonych d. 28 z. m. na zgromadzeniu u Xiążęcia *Buckingham*, przez 30 parów protestantckich, mających dobra w Irlandyi, przystąpiło niedawno 20 osób stanu szlacheckiego. Słychać, iż postanowienia te, wniesione przez margrabiego *Londonderry*, ułożył lord *Ellenborough*. Obecni na tém zgromadzeniu lordowie *Fitzwilliam*, *Derdy*, *Devonshire*, *Leinster*, *Buckingham*, *Elifden*, *Kingston* i *Londonderry*, mają ogółem najmniej 700,000 funtów szterlingów rocznego dochodu.

Dnia 8 b. m. odprawiło się w *Dublinie* pierwsze polityczne zgromadzenie katolików po powrocie Pana *O'Connell*. Uchwalono liczne postanowienia, z których ważniejsze są następujące: aby w całej Irlandyi odbywały się zgromadzenia prowincjonalne co dwa tygodnie, i aby kommissya złożona z 21 członków roztrząsała, czyli bez ubliżenia istniejącym prawom, możnaby utworzyć wydział do pomocy w kierowaniu interesami katolików.

Xiąże Sasko-Weymarski *Bernard* popłynął d. 8 b. m. na okręcie wojennym hollenderskim *Pallas* z *Falmouth* do Zjednoczonych Stanów Ameryki północnej.

Bawiący tu marszałek francuzki Xiąże *Tarentu* (*Macdonald*) był wczoraj na sesyi Izby wyższej, ubrany w czarne suknie. Wprowadził go Pan *Tyrwhit*, i dał mu miejsce przy tronie. Rozmawiali z nim Lordowie *Melville* i *Beresford*.

Przy brzegu *Newfoundland* widziano w miesiącu marcu więcej niż 200 ogromnych mass lodu: jedna z nich sterczała w wysokości 300 stóp nad wodą, i miała blisko mili angielskiej obwodu.

Tutejsza gazeta *Goniec* donosi, iż Porucznik *Clopperton*, odbywając podróż w środku Afryki, znalazł nieuszkodzony dziennik nieszczęśliwego *Mungo-Parka*, a to u ludzi, którzy, jak się zdaje, należeli do jego zamordowania, i przywiózł z sobą do Anglii.

Odebrane tu dziś listy z różnych okolic Indyy od oficerów Angielskich, wystawują nienajlepszy stan interesów, tak dalece, iż jeśli dłużey potrwa wojna z Birmanami, lękać się należy o władzę naszą w Indjach. W pewnej wsi znaleziono pismo, w którym wyrażono, iż wojnę tę uważać trzeba za początek oswobodzenia Indyy od jarzma angielskiego.

WŁOCHY.

Rzym d. 30 maja.
(z *Gazety Börsen Halle*).

Wczoraj rozdawanie ludowi żywności przez posła francuzkiego, z powodu uroczystości koronacyjnej N. Króla Jmci *Karola X*, odbyło się z największą spokojnością, co się dawniej przy podobnych uroczystościach pospólstwa rzadko zdarzało.

Znowu teraz, na tém miejscu, gdzie dawniej była inkwizycya w *Rzymie*, to jest, między kościołem *ś. Piotra*, a bramą *Cavallegieri* budują więzienia inkwizycyjne; jednakże Dominikan *X. Olivieri* ma staranie ażeby więzienie miało powietrze i światło; o nie wielki występek oskarżonemu pozwolony będzie wstęp do ogródka. Trybunał inkwizycyi, albo *Santo Officio* w *Rzymie*, nie jest tak krwawy jak hiszpański, i nie znają tu *Autodafe* lub skazywanie na śmierć przez swe wyroki. Jednakże bojaźń, którą ona wzbudza, tęsknota, i nieodgadnięta tajemnica zasłaniająca sposób sądenia tak jest wielka, że często się zdarza, iż osoby po wypuszczeniu z niego i uznaniu za niewinnych tracą rozum. Taki los spotkał niedawno nieszczęśliwego zakonnika z klasztoru prelatury *X. Andrzeja delli Fratti* imieniem *Gabryelli*. Inny xiądz tegoż zakonu i proboszcz parafii, skazany został przez tenże trybunał na trzyletnie więzienie.

Florencya dnia 11 czerwca Xiężna *Paulina Borghese*, umarła onegdaj z suchoty. Xiąże małżonek nie odstępował jej do ostatniej chwili. Będzie pochowana w *Rzymie*, w kaplicy familii *Borghesów*.

AMERYKA POEUDNIOWA.

Nowy York d. 21 maja.

(z *Korrespondenta Warszawskiego*).

W dniu 4 kwietnia napadł był hufiec *Indyjarów*, okolice *Nawarino* w Reczypospolitej *Buenos-Ayres*, i posunął się aż ku *Durazno*; lecz wkrótce został przez pograniczne wojsko rozproszony i do odwrotu zmuszony.

W *Chili* zaszły zaburzenia, w które kilku deputowanych ma być zawikłanych, i dwaj ministrowie *Bencaente* i *Pinios* złożyli swoje urzędowania. Malkontenci oskarżali kongres o nieczynność i fakyę; lecz ich zamiary nie wzięły skutku i burzyciele publicznej spokojności zostali oddani pod sąd.

Przybyła tu do portu w dniu 21 maja fregata kolumbijska *Venezuela* z *Kartageny*; odbyła tę podróż we 30 dniach i wysadziła na ląd *Don Francisco Lopez*, który przywiózł ratyfikacyą traktatu handlowego.

Posel nasz przy dworze W. Brytanii *P. Rufus King*, dnia 1 czerwca wsiądzie tu na okręt i popłynie do miejsca swego przeznaczenia.

Wadomości z angielskich osad na złotych brzegach Afryki z d. 5 marca zawierają: „Naczelnicy pokolenia murzynów *Assins* przysięgli anglikom na swoje miecze, że w przyszłości tylko na obronę anglików broń nosić będą. Naczelnicy oi dały jeszcze anglikom trzech pierwszych swych krewnych, w zakład dopełnienia tego przyrzeczenia. Pokolenie *Ashantów* nie będzie mogło tak łatwo działać zaczepnie przeciwko anglikom. Od czasu ich klęski, wybuchnęła niezgoda pomiędzy *Ashantami* i inne murzynów pokolenia złączywszy się wydały im wojnę i już zbliżyły się ku stolicy. Mówią, że ostatni mocny napad *Ashantów* na angielskie osady pochodził z przyczyny hollendrów w *Elminie*, którzy chcą wydrzeć Anglii handel złotem i słońsiową kością i siebie go przywłaszczyc. (G.L.)

Kurs wileński na assygnaty od dnia 19 czerwca rubel srebrny 3 rub. 71 k., czer. zł. nowy 11 r. 90 k., stary 11 rub. 70 k., imperyal 37 r. 10 kop.

Pozwolono drukować. Z polecenia JW. Wojennego Litewskiego Gubernatora
Andrzej Bucharski Rzeczywisty Radca Stanu i Kawaler.

w Drukarni Redakcyi.

DODATEK DO GAZETY KURYERA LITEWSKIEGO N. 74.

Wilno dnia 26 Czerwca r. 1825 Roku.

1. Od Izby Skarbowej Litewsko-Grodzieńskiej. Jeżeliby kto życzył być uplacowanym na wakans Brzeskiego Powiatowego Skarbnego ma się więc stawić do Izby Skarbowej Grodzieńskiej z dostateczną kaucją na 300 dusz płci męskiej skaskami zajętych, nieobarczonych żadnemi długami i obok tego z dowodami o konduicie, zdolności i szlacheckiej rodowitości.

Kaznaczezy Gubernski Zacha.
Kollegialny Sekretarz J. Hryniewicz.
Kollegialny Registrar A. Hilsenitz.

Ogłoszenie do Francuzów Emigrantów, spap kobierców Emigrantów, wyrokiem skazanych, z kraju wywołanych, i do wierzcycieli, mających prawo do wynagrodzenia tysiąca milionów.

Otrzymując codzień listy od PP. Emigrantów, zasięgających u nas rady, względem osób, którym powierzyć mają swe interesa w Paryżu, i nie będąc w stanie odpowiadania na wszystkie listy, sądźmy dopełnić aktu sprawiedliwości i uczynić przysługę nieszcześliwym ofiarom rewolucyi, przypominając im, iż żaden zakład nie jest bardziej godnym ich szacunku i zaufania, jak Towarzystwo na obronę prawą interessów prawnych pod kierunkiem Vice Hrabiego *Batherel* utworzone od r. 1821, a teraz mające swą lokacyą na ulicy *Choiseul*, pod N. 8. Jego poprzednicy, jego skład, jego nieinteresowność, wszystko je zaleca PP. Emigrantom.

Podpisano Hrabia de *Montbron*, deputowany departamentu *la Haute Vienne*; *Leroux du Chatelet* deputowany depart. *du Pas de Calais*; *Clausel de Coussergues* deputowany depart. *de l'Aveyron*; *Kawaler Dumarche*, deputowany depart. *de l'Ain*; *Jeneral de la Fruglayé* deput. depart. *du Finisterre*; *Crignon d'Auzouer*, deputowany depart. *du Loiret*; *Hrabia de la Latour Dupin* deputowany de-part. *de Sein et Marne*; *Chabon de Solilhac*, deputowany depart. *de la Haute Loire*; *Renaud* deputowany depart. *du Morbihan*; *Ducasse de Horgues*, deputowany depart. *des Hautes Pyrenées*; *Paul de Chateaudouble* deputowany depart. *du Var*; *Creuze*, deputowany depart. *de la Vienne*; *Lardemelle* deputowany *de la Moselle*; *Margrabia de Laurancie*, deputowany depart. *de la Charente*; *Hrabia de Montbriant*, deputowany depart. *de l'Ain*; *de Longuere*, deput. depart. *du Loiret*; *Vice Hrabia Montbrun* deput. depart. *du Pas de Calais*; *de Chievres* deput. depart. *de la Charente dolney*; *Hr. Maubert de Sesmaisons*, deput. depart. *dolney Loary*; *Serpillon*, deput. depart. *Sekwany i Loary*; *Hr. de Valon* deput. depart. *de la Corrèze*; *Margrabia de Pracomtal* deput. depart. *de la Nievre*; *Baron Bacot de Romans*, deput. depart. *d'Indre et Loire*; *Kawaler Legonidec* deput. depart. *de l'Orne*; *Vice Hr. Dutertre*, deput. depart. *du Pas de Calais*; *Fournas* deput. depart. *de la Loire*; *Hennessy*, deput. depart. *de la Charente*.

Emigranci albo wierzcyciele emigrantów, żądający pomocy Towarzystwa, na ulicy *Choiseul* N. 8 w Paryżu, udadzą się do PP. *Wöhrmann* i syna w Rydze; iednakże koniecznym jest warunkiem do uzyskania należności przy-

śłać tytuł oryginalny, gdyż kopia prawnie stwierdzona nie będzie przyjęta, podług przepisow nie dawno ogłoszonych.

Avis aux Emigrés Français, aux héritiers d'Emigrés, de Condamnés, de Déportés, et aux Créanciers des ayant droit à l'indemnité d'un milliard.

Recevant chaque jour une infinité de lettres de Mrs les émigrés, qui nous demandent des conseils sur les personnes, qu'ils doivent à Paris charger de leurs intérêts, et étant dans l'impossibilité de répondre à toutes ces lettres, nous croyons à la fois remplir un acte de justice et rendre service aux malheureuses victimes de la revolution en leur rapellant, qu'aucun établissement n'est plus digne de leur estime et de leur confiance que l'Association pour la defense légale des intérêts légitimes, dirigée par M. le Vicomte de Bothérel fondée de puis 1821 et actuellement établie rue de Choiseul N. 8. Ses antécédens, sa composition, son désintéressement, toute la recommande à Mrs les émigrés.

Signé, le comte de *Montbron*, député de la Haute Vienne; *Leroux du Chatelet*, député du Pas-de-Calais; *Clausel de Coussergues*, député de l'Aveyron; le chevalier *Dumarche*, député de l'Ain; le général de la *Fruglayé*, député du Finistère; *Crignon d'Auzouer* député du Loiret; le comte de *Latour-Dupin*, député de Seine-et-Marne; *Chabon de Solilhac*, député de la Haute-Loire; *Renaud*, député du Morbihan; *Ducasse de Horgues*, député des Hautes Pyrénées; *Paul de Chateaudouble*, député du Var; *Creuzé*, député de la Vienne; *Lardemelle*, député de la Moselle; le Marquis de *Laurencie*, député de la Charente; le Comte de *Montbriant*, député de l'Ain; *Delonguère*, député du Loiret; le Vicomte de *Montbrun*, député du Pas-de-Calais; de *Chievres*, député de la Charente-Inférieure; le Comte *Maubert de Sesmaisons*, député de la Loire Inférieure; *Serpillon*, député de Saone-et-Loire; le Comte de *Valon*, député de la Corrèze; le Marquis de *Pracomtal*, député de la Nièvre; le Baron *Bacot de Romans*, député d'Indre-et-Loire; le chevalier *Legonidec*, député de l'Orne; le vicomte *Dutertre*, député du Pas-de-Calais; *Fournas*, député de la Loire; *Hennessy*, député de la Charente.

Les Emigrés, ou les créanciers d'Emigrés, qui désirent à se servir du ministère de l'Association, rue de Choiseul N. 8 à Paris, auront à s'adresser à Messieurs *Wöhrmann et Fils de Riga*; il est pourtant indispensable, ou il s'agira du recouvrement d'une créance, d'envoyer le titre original, comme une copie legalisée ne peut pas être admise, selon les instructions, qu'on vient de donner nouvellement.

1. Gdy ogłoszone na licytacyą dobra *Bezdzież* zifolwarkami *Bezdzież*, *Droboty*, *Hołowczyce* i *Czabajowka*, w oznaczonych w témże ogłoszeniu terminach nie zostały zalicytowane, przeto Rząd Cesarzkiego Uniwersytetu Wileńskiego naznaczywszy nowe termina w dniach 13, 15 i 17 następującego miesiąca lipca, objawia, że każdy z wyżej

wyrażonych folwarków oddzielnie licytowany będzie. Zatem ktoby życzył licytować którykolwiek z wymienionych folwarków, ma się stawić na oznaczone terminy w Rządzie Uniwersytetu z prawną ewikoyą. Roku 1825 dnia 23 czerwca.

Sekretarz Felix Mierzejewski.

2. Oświadczenie imieniem WJPP. Adama Rotm. Brast., Kazimierza odstawnego Kapita-
na woysk Rossyiskich, Jana i Andrzeja Stan-
kiewiczów czyniące się w następney rzeczy: gdy
oświadczenia się powzięli o zaszłej śmierci s p.
Kanonika Katedry Minskiej i Prałata X. Anto-
niego Piotra Stankiewicza, którego najbliższymi
sukcessorami siebie byż uważają i gdy znajdu-
ją w Aktach Ziemskich Wilenskich plenipo-
tencyą przez Józefa syna Izydora Boczkowskie-
go Lekarza pułku piechotnego archangiela grodz-
kiego Wincentemu Lewkowiczowi Porucz.
woysk Polsk. przyznaną, przez którą utytu-
łowawszy siebie najbliższym sukcessorem zesze-
łego Prałata Stankiewicza, nadał pełnomocną
władzę rzeczonemu Lewkowiczowi, aby ten po
ustalonym życiu tegoż Prałata, wszelką pozosta-
łość na rzecz jego Boczkowskiego zabrał. Lecz
że tenże Boczkowski nie jest żadnym sukces-
sorem Prałata Stankiewicza, dla tego nim o-
świadczenia się jako prawni sukcessorowie do
zajęcia wszelkiej pozostałości po X. Prałacie
Stankiewiczzu nie zajmują się, tymczasowie aby
nikt w żadne układy z W. Lewkowiczem nie-
wchodził, plenipotencyi przez Boczkowskiego
jemu wydanej nie akceptował i pozostałości po
X. Prałacie Stankiewiczzu znajdujące się nie-
wydawał, przez niniejsze oświadczenie czyni
się ostrzeżenie. Takowe oświadczenie w imie-
niu własnym i dalszych podpisujemy.

Kazimierz Stankiewicz odstawny Kapi-
tan woysk Rossyiskich.

Jan Stankiewicz.

Roku 1825 mca junii 17 dnia. Przed akta-
mi Grodzkimi ptu Wilenskiego stawając oso-
biście WWJPanowie Kazimierz odstawni Kapi-
tan woysk Rossyiskich i Jan Stankiewiczzo-
wie oświadczenie niniejsze wpisać do proto-
kółu podali.

Przyjąłem Regent Onufry Horodeński.

Może Redakcyja Kuryera Littgo do dru-
ku przyjąć Adam Dauksza Prez. Gr. Wilens

2. Oświadczenie imieniem niżej podpisa-
nych Stanisława Niepokoyczyckiego Prezyden-
ta Kom. likwidacyney Wilenskiej i Kawale-
ra, Wincentego Sancewicz odstawnego Sztabs
Kapitana woysk Rossyiskich Eksekutora Rzą-
du Guberskiego Littgo Wilenskiego i Kawalera,
przeciwko JW. Franciszkowi Iwanowskiemu
Prokurowi Gubernii Mińskiej i WJP Bo-
gumile Chominskiej niesłusznie przywłaszczają-
cym cudzą własność, a zaś Czesznikowi Ha-
lickiemu, Ludwikowi Sobańskiemu i Antonie-
mu Rykowi Szambelanowi b. Dworu Poll. De-
bitorom zeszełej Katarzyny s Królikowskich
Iwanowskiej Chorąż. Ziems. Przemyskiej z na-
stępných pobudek czyni się: zeszeła z tego świa-
ta Katarzyna Iwanowska Ciotka rodzona o-
świadczenia się mając dosyć znaczny swój
własny fundusz jeszcze w darze od męża swo-
iego Ignacego Iwanowskiego Chorąż. Ziems.
Przemyskiej Dokumentem w roku 1816 aug.

20 dnia, przy świadectwie pieczętarzy wyda-
nym, a 1819 julii 19 dnia, w Aktach Ziemskich
pttu Rzeczyckiego wprowadzonym, otrzymała
summy na obligach będące jako to; u W. Lu-
dwika Sobańskiego, Czesznika Halickiego za
obligiem 1809 r. junii 24 dnia talarow bitych
4,664 i rubli assyg. 3,860, za drugim talarow
bitych 560, i za trzecim takoz talarow 366, a
u W. Szambel. Ryka za obligiem 1810 junii
24 dnia talarow bitych 4,000 a wogóle talarow
bitych 9,590, i rubli assygn. 2,860, wyż rze-
czonym Dokumentem rzekł się i odstąpił pi-
sząc w słowach: „Takową sumę za wyż po-
mienionymi obligami na osobę nayukochańszą
żonę moją Katarzynę de domo Królikowskiej
Chorążney ziemi Przemyskiej i jej sukceso-
row najbliższych z rodzeństwa, zrzekam się, i
na wieczne, a nieodzowne czasy z procentami
daruję, i do jej własney woli takową sumę
rozporządzić, pozyskać, dać, darować, bez nay-
mniejszego odemnie wdawania się i sukcessow
moich, moc zupełną uadaię.„ Że więc na twier-
dzy takowego Dokumentu była właścicielką
summ pomienionych nie ulega to żadnemu za-
przeczeniu; wszakże po śmierci oney Prokuro-
rowi Iwanowskiemu, i Bogumile Chomińskiej
niedając znać prawnym sukcessorom jakimi są oświad-
czający się rodzeni Siostrzani, zabrali wszelką
pozostałość jako to: majątek ziemny Nadwyż-
kow zowiący się w ptcie Deneburskim leżący,
ze wszelką jego przynależnością, nie mniej per-
ły, klejnoty, złoto, srebro, garderoby, bieliznę,
oraz rozmaitego tytułu ruchomość, i dobytek
gospodarski, nienniej gotowe pieniądze, a gdy
dopiero przedsięwzięły jeszcze u wyż rzecz-
nych debitorow summy wyszczególnione scią-
gać, gdyby zatem W. Sobański i W. Ryk ka-
pitału, ani procentu nie oddawali JW. Proku-
rowi Iwanowskiemu, oraz W. Chomińskiej,
niniejszym manifestem w aktach publicznych
zanesionym, i w Kuryerze Litt. trzykrotnie
ogłoszonym zastrzega, jak rownie że oświad-
czający się o zawładanie cudzey własności, czy-
nić będą prawnym porządkiem dopominek (tak
jak już i rozpoczęli) przez niniejsze oświadcze-
nie zapowiadają, a gdyby dostateczniejsza wi-
adomość doysć mogła, przez Woźnego niniey-
szy manifest W. Sobańskiemu, i W. Rykowi
w Gubernii Witebskiej ptcie Rzeczyckim i
Lucyńskim mieszkającym komunikować po-
stanawiają. Datt. w Wilnie 1825 r. junii 18 dnia.

Stanisław Niepokoyczycki były Prez. Kom.
i Kawaler.

Wincenty Sancewicz odstawni Sztabs-
Kapitan i Kawaler.

Roku 1825 mca junii 18 dnia. Przed A-
ktami Ziem. pttu Wilenskiego stawając oso-
biście JWJPan Wincenty Sancewicz odstawni
Sztabs Kapitan woysk Rossyiskich i Kawaler
niniejsze oświadczenie wpisać do Protokołu po-
dał i one w tymże Protokole własnoręcznie pod-
pisał.

Przyjąłem Jan Zienkowicz W. Z. Regent.
Czytałem Bulharowski.

Roku 1825 mca junii 20 dnia Redakcyja
może umieścić do Gazet Kuryera Litewskiego
poswiadczam.

Michał Sawicki Prez. Ziem. ptu Wilen-
skiego i Kawaler.